

INDICADOR UNIVERSITARI

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

La presència de dones a la URV s'equilibra amb excepció dels llocs de lideratge

La presència de les dones a la URV i al sistema universitari públic català ha augmentat en els darrers deu anys. No obstant això, les desigualtats de gènere persisteixen quan es tracta de l'ascens professional i la participació en els llocs de lideratge i presa de decisions. Així ho indica l'informe de l'Observatori de la Igualtat, que recull les dades de 2007 a 2017, de manera que permet veure l'evolució del pes d'homes i dones en els diversos estaments de la Universitat. Les dades es van presentar en el darrer Claustre de la URV, el 20 de novembre passat, en què es va aprovar la pròrroga del II Pla d'Igualtat, així com la creació de la comissió que elaborarà el III Pla.

En el col·lectiu del personal docent i investigador (PDI), s'han produït avenços en alguns aspectes, com la quantitat de dones dedicades a la docència i recerca universitària, tant a la URV, que són el 50% (eren el 41% el 2007), com en el conjunt del sistema científic català. No obstant això, es constata una pèrdua de dones en les primeres fases de la trajectòria professional, ja que en els darrers anys la incorporació de dones en les figures de personal investigador en formació s'ha vist reduïda. El pes de les dones es redueix a mesura que les categories professionals són superiors. Per exemple, si bé l'evolució respecte del 2007 és favorable, encara no és igualitària: per cada 1,8 homes titulars d'universitat, hi ha un catedràtic; en canvi, la relació de catedràtica per nombre de dones titulars d'universitat és d'una catedràtica per cada tres dones titulars. Les desigualtats de gènere també es constaten en el lideratge de grups (només el 29% dels grups són dirigits per dones) i en direcció de projectes de recerca competitiu (35%). Així, la participació de les dones en aquestes posicions es troba per sota del seu pes com a col·lectiu.

En 10 anys, el percentatge de dones que es dediquen a la docència a la URV ha passat del 41 al 50%.

De manera inversa al que passa amb el PDI, entre el personal d'administració i serveis (PAS), el nombre de dones supera el d'homes. El pes relatiu que

tenen les dones dins del PAS en el seu conjunt (63%) varia notablement quan es consideren els diferents tipus de relació laboral existent. Es constata també

una considerable segregació vertical, ja que l'anàlisi de la distribució per sexe de les categories laborals mostra que la feminització del col·lectiu del PAS disminueix entre els càrrecs de direcció i comandament.

La presència de dones com a estudiants és majoritària en totes les àrees de coneixement, excepte en Enginyeria i Arquitectura. Es constata, per tant, un interès creixent de les dones per la formació universitària en la majoria d'ensenyaments, llevat algunes titulacions que continuen fortament masculinitzades. La taxa d'abandonament a primer curs és més important entre els homes, excepte en les enginyeries, i la taxa de rendiment és més gran per a les dones, amb una diferència de 4 punts percentuals. Pel que fa a la matriculació, és estable en els estudis de grau però no ho és tant en els de màster i doctorat, per la qual cosa Inma Pastor, directora de l'Observatori d'Igualtat, va convidar a reflexionar per què es produeix aquesta pèrdua. ■

Les rectores de les universitats públiques aposten per crear una àrea d'estudis de gènere i implantar-ne un grau

De les cinquanta universitats públiques que hi ha a l'Estat espanyol, només set tenen una dona al capdavant del rectorat. Totes set es van reunir el 26 de novembre a la Universitat Jaume I de Castelló (UJI) en la primera Cimera de Rectores de les Universitats Públiques Espanyoles. Aquesta trobada, organitzada per la Fundació Isonomia de la UJI en què també va participar la rectora de la URV, María José Figueras, tenia per objectiu reflexionar sobre els reptes de les universitats a l'hora d'assolir la igualtat efectiva entre homes i dones. Les rectores van arribar a diverses con-

clusions, entre les quals destaca crear una àrea de coneixement d'estudis de gènere i implantar-ne un grau específic. Pel que fa a la formació, també s'ha demanat un esforç per arribar a l'alumnat en etapes prèvies, a primària i secundària, per erradicar els estereotips. També s'ha apostat per incrementar la formació en matèria de gènere en els equips de govern.

En l'àmbit de la recerca, s'ha indicat la necessitat d'incorporar mesures de discriminació positiva en els plans propis de recerca, que la carrera investigadora prevegi períodes de maternitat i cura de

persones dependents, i que es faci un esforç per visibilitzar el nom de les dones investigadores.

Finalment, pel que fa al lideratge i gestió, s'ha apostat pels temes següents: que les universitats elaborin pressupostos amb perspectiva de gènere, que es potenciï i normalitzi l'ús de llenguatge no sexista i inclusiu, que es treballi per equilibrar totes les composicions organitzatives de la universitat, que s'enforteixin les estructures de les unitats d'igualtat i que hi hagi una política de tolerància zero davant de violències masclistes, entre altres mesures. ■

ELS MILLORS
DESITJOS PER
AQUEST 2019

MÓRA D'EBRE · REUS · TARRAGONA · VALLS
www.opticalacreublanca.com

La catedràtica Manola Brunet rep el Premi a la Personalitat Ambiental de l'any

La directora del Centre del Canvi Climàtic, Manola Brunet.

Manola Brunet ha rebut el premi que cada any atorga Ecovidrio a la personalitat ambiental de l'any en la XIX Edició d'aquests guardons. L'empresa, que s'encarrega del reciclatge del vidre a l'Estat, ha premiat la científica per la seva trajectòria en favor de la preservació del medi ambient. Brunet és catedràtica de Geografia de la URV, directora del Centre de Canvi Climàtic i professora visitant de la Unitat de Recerca Climàtica de la Universitat d'Ànglia de l'Est (Norwich, Regne Unit). És una experta internacional reconeguda en reconstrucció instrumental del clima i la seva anàlisi en diferents escales espaciotemporals. Ha analitzat de forma pionera el canvi a llarg termini de la temperatura de l'aire a l'Espanya peninsular i ha contribuït a avaluar globalment i regionalment com els extrems climàtics estan canviant en un món més càlid. Aquest 2018 ha estat nomenada presidenta de la Comissió de Climatologia de l'Organització Meteorològica Mundial i ha estat distingida amb la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic.

El professor Antoni Castro ingressa a la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

El degà de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut i director del Servei de Medicina Interna de l'Hospital Universitari Sant Joan de Reus, Antoni Castro, ha ingressat a la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya. El nou acadèmic va ser presentat pel també acadèmic i professor de la URV Lluís Masana en una sessió extraordinària que es va fer el 27 de novembre a la seu de la institució, a Barcelona, on Castro va pronunciar una conferència sobre l'avaluació formativa de la pràctica clínica.

L'Institut Nacional d'Administració Pública premia la professora Sílvia Carmona

La professora del Departament de Dret Públic Sílvia Carmona ha guanyat el Premi de l'Institut Nacional d'Administració Pública (INAP) 2018 per a tesis doctorals. Ha obtingut aquest guardó per la seva tesi Democracia y gobierno abierto: una nueva cultura administrativa, dirigida per Lucía Casado. El Premi INAP està dotat amb 3.000 euros i la publicació del treball. L'activitat editorial de l'INAP està reconeguda per Scholarly Publishers Indicators in Humanities and Social Sciences (SCI) en les disciplines de ciències polítiques i dret.

La Universitat reconeix l'esforç dels doctors graduats al curs passat

Un total de 154 persones es van doctorar a la URV durant el curs 2017-18, una part de les quals van participar en l'acte de graduació que el 20 de novembre va organitzar la Universitat al campus Catalunya. Va aparèixer la promoció la directora general d'Educació Infantil i Primària de la Generalitat de Catalunya, Mar Camacho, que també és doctora per la URV i professora del Departament de Pedagogia. Va parlar del doctorat com a repte i va fer una crida a les dones doctores a no frenar la carrera professional i afrontar el desafiament de combinar-lo amb la vida personal. Camacho va parlar també de recerca, de rigor científic, de retorn a la societat i de les competències que considera que han de tenir els doctors: competències digitals, en llengües estrangeres i facilitat de col·laboració amb altres investigadors d'aquí i de fora.

De la seva banda, Josep Ribalta, director de l'Escola de Doctorat, va manifestar que una part molt important del mèrit investigador de la Universitat és gràcies als doctorands, que són també un element rejuvenidor: "Gent jove, crítica, que fa que

Una imatge dels doctors i doctores que van assistir a l'acte de graduació.

la gent que hi ha a la Universitat no s'adormi." Persones amb diferents edats i maneres de fer que treballen juntes, "un fet que no és tan fàcil". Ribalta va recordar que la URV és una de les poques universitats d'Europa que entrena els doctorands i els directors de tesi per a aquest procés.

A l'acte, Nicole Kalemba, graduada d'aquesta promoció, va parlar de l'esforç que els ha suposat fer aquest camí "no sempre fàcil però enriquidor que ens ha ajudat a créixer, un estrès continuat que ha valgut la pena per treure cada dia el

millor de tots nosaltres", va dir. En aquest acte també es van lliurar els 24 Premis Extraordinaris de Doctorat del curs 2016-17.

L'acte el van tancar el president del Consell Social, Joan Pedrol, que va destacar la relació de la inversió en recerca amb el benestar, i la rectora de la URV, María José Figueras, que els va demanar confiança amb la seva preparació. Figueras va parlar d'ells com el relleu generacional de la Universitat i els va recordar la importància de la transferència dels resultats de la seva recerca. ■

L'ETSE col·labora amb l'Escola Saavedra de Tarragona en un projecte d'innovació educativa

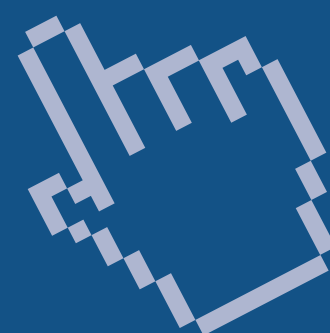
Desenvolupar un projecte educatiu innovador i de qualitat que s'acabi convertint en una referència al territori és un dels objectius del projecte "Magnet, aliances per a l'èxit educatiu", en què s'han involucrat l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria (ETSE) i l'Escola Saavedra de Tarragona. Tots dos centres han començat a col·laborar en aquest projecte de tres anys de durada, que promou l'aliança d'un centre educatiu amb una

institució d'excel·lència en un camp del coneixement específic. La iniciativa està impulsada per la Fundació Jaume Bofill, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, el Consorci d'Educació de Barcelona i l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB, i també hi col·labora l'Ajuntament de Tarragona. L'Escola Saavedra, que des dels darrers anys ha començat a desenvolupar activitats de robò-

tica i tecnologia, ha vist com una gran oportunitat participar en aquest programa en aliança amb l'ETSE, per fer de la tecnologia l'eix d'innovació educativa del centre. La formació que ofereix el programa li permetrà treballar les competències del segle XXI a partir d'aquest eix i desenvolupar metodologies relacionades a l'aprenentatge STEAM (que reuneix les ciències, les matemàtiques, la tecnologia, l'enginyeria i l'art). ■

www.indicador.cat

Tota la informació econòmica de les comarques de Tarragona a la versió digital de l'Indicador d'Economia

Primera base de dades sobre la composició de productes sense gluten

Investigadors de la URV, l'Institut d'Investigació Sanitària Pere Virgili i adscrits al CiberObn han elaborat la primera base de dades de l'Estat espanyol sobre la composició de productes sense gluten, que inclou 126 marques comercials i 2.247 aliments. Aquesta taula permetrà als dietistes nutricionistes valorar i planificar l'alimentació dels pacients que tenen celiaquia.

Celiabase està organitzada en 14 grups d'aliments ordenats alfabèticament i 36 subgrups, segons la informació tècnica aportada per les diferents empreses i per la recollida a través de l'etiquetatge de l'envàs. Fins ara únicament hi havia a Europa dues taules d'aquestes característiques que només inclouen un total de 63 productes. La malaltia celíaca és una patologia crònica d'origen autoimmunitat desencadenada per la ingesta de gluten en individus genèticament predisposats, el tractament de la qual es basa únicament en el seguiment d'una dieta sense gluten. La

prevalença actual en població general és de prop de l'1%, xifra que augmenta probablement a causa de la detecció precoç. En els últims anys hi ha hagut un increment de persones que adopten una dieta lliure de gluten, fet pel qual ha anat creixent un mercat de productes sense aquesta substància.

Els productes alimentaris incorporats a la base de dades s'han escollit en funció de la classificació d'aliments de la Taula orientativa d'aliments amb gluten i sense gràcies a la col·laboració de l'Associació de Celíacs de Catalunya. La informació nutricional de tots aquests productes, representatius del consum habitual, s'ha obtingut a partir de l'etiquetatge o fitxes tècniques de marques potencials que comercialitzen productes sense gluten al mercat espanyol.

Aquesta taula, editada per Publicacions URV, està disponible en format digital de forma gratuïta o bé impresa sota petició i a un preu accessible. ■

Els qui tenen més contribueixen menys a lluitar contra el canvi climàtic

Un experiment que proposa un dilema de risc col·lectiu i que s'ha dut a terme amb ciutadans de Barcelona ha posat de manifest que les persones estan disposades a aportar més o menys diners per combatre el canvi climàtic segons quin sigui el seu capital. Els resultats apunten que les persones més vulnerables estan disposades a contribuir significativament més que els qui tenen més recursos, en ocasions fins a dues vegades.

Aquests són els principals resultats d'un estudi publicat a la revista Plos One que han dut a terme investigadors de la URV, la UB, la Universitat de Saragossa i la Universitat Carlos III de Madrid, els quals han volgut mesurar com un grup de persones actua davant d'un perjudici comú.

Per fer-ho han dissenyat un experiment de ciència ciutadana que es va dur a terme al carrer en el marc del festival DAU de l'Institut de Cultura de Barcelona. En total hi van participar més de 320 persones, en 54 grups de 6 persones. El funcionament va ser el següent: distribuïen 240 euros a cada grup de persones,

L'experiment de ciència ciutadana es va dur a terme en el marc del festival DAU de l'Institut de Cultura de Barcelona. Foto: OpenSystems-UB.

que ni es coneixien ni es podien relacionar entre elles. A cada membre del grup se li donava una quantitat concreta de diners i havien de fer una aportació a un pot comú amb el repte d'assolir, al final de deu rondes, 120 euros dedicats a una acció contra el canvi climàtic. Amb els diners que els quedaven obtenien uns vals de compra.

Analizant els resultats, les persones que tenien més diners (50 o 60 euros) hi contribuïen menys del que es considera just, al contrari dels qui en tenien menys (20 o 30 euros), que

hi aportaven proporcionalment molt més. Aquests resultats mostren que davant les desigualtats, els grups més pobres són més vulnerables i, per tant, pateixen més.

El dispositiu experimental, implementat en tauletes electròniques, simula interaccions socials estratègiques basades en la teoria dels jocs i planteja dilemes socials que posen en tensió l'interès individual i el bé comú i s'han aplicat mecanismes d'aprenentatge automàtic per identificar patrons de comportament. ■

La Setmana de la Ciència atreu unes 2.000 persones

Tallers, monòlegs científics, rutes teatralitzades sobre el científic Martí i Franquès, conferències i exposicions van omplir el territori de ciència durant deu dies amb motiu de la Setmana de la Ciència 2018. Unes 2.000 persones van participar en les més de 40 activitats que la Universitat Rovira i Virgili i diferents instituts de recerca del territori van organitzar per a públics de totes les edats amb l'objectiu de fomentar l'interès de la societat per la ciència i el coneixement, i d'ensenyar els darrers avenços científics i tecnològics de manera atractiva i propera.

Eudald Carbonell i Jordi Salas, entre els més citats

La llista "Highly Cited Researchers 2018", publicada per Clarivate Analytics, ha inclòs els catedràtics de la URV Jordi Salas i Eudald Carbonell entre els investigadors més influents del món per l'impacte de la seva recerca. La classificació dels qui es poden considerar científics més influents de cada camp d'estudi es confecciona tenint en compte els articles signats per cada investigador que s'han situat entre l'1% d'articles més citats. En el cas d'aquest estudi es trien els que han estat publicats i citats durant el període 2006-2016. Es basa en les dades de l'Essential Science Indicators (ESI).

La ciència de la xocolata comença a Torredembarra

El cicle de divulgació científica La Ciència de la Xocolata va començar el 27 de novembre a la Biblioteca Mestra Maria Antònia de Torredembarra. Un cop al mes s'hi parlarà de cacau des de diferents disciplines científiques fins a completar els nou tallers programats, que s'acabaran al juliol. Aquesta iniciativa està impulsada per la Unitat de Comunicació de la Ciència de la URV i l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ), en el marc d'un projecte per fomentar les vocacions científiques, especialment entre les nenes. L'any passat es va fer a les biblioteques de Tarragona i Reus.

S'atorguen els Premis de Recerca en Química

Elena Lázaro, Imane Nassiri i Anna Arnanz van ser les estudiants guanyadores dels Premis de Recerca en Química. La 20a edició d'aquests guardons, que atorga la Facultat de Química de la URV als estudiants de tercer i quart d'ESO i batxillerat, es van lliurar el 16 de novembre passat. Aquest reconeixement té l'objectiu de fomentar la vocació investigadora i científica i reben el patrocini de l'Associació Empresarial Química de Tarragona (AEQT). Durant l'acte també van actuar Big Van Ciencia, que van portar a escena els seus monòlegs científics en què barregen ciència i humor.

INDICADOR

d'Economia

www.indicador.cat

Us desitja *boniques festes* i un *feliç any 2019*

(BI) **BONA IMATGE**
PUBLICACIONS I COMUNICACIÓ

Un total de 15 estudiants d'Economia i Empresa obtenen una beca Reddis

Fins a 15 estudiants de grau de la Facultat d'Economia i Empresa van rebre el 27 de novembre les beques que atorga la Fundació Privada Reddis per haver fet una estada de mobilitat al curs 2017-18. Va participar en l'acte Meritxell Ruiz, exconsellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i alumni de la FEE, que va tenir aquesta beca al curs 1998-99 a la Universitat Caledoniana de Glasgow, a Escòcia. Els estudiants que van fer estades quadrimestrals han rebut 500 euros, i els que van fer estades anuals, 1.000 euros.

La URV crea el primer espai de cotreball rural universitari al campus Terres de l'Ebre

El campus Terres de l'Ebre de la URV acollirà el primer espai de cotreball (coworking) rural universitari de Catalunya, integrat en la xarxa Cowocat Rural. Això és possible gràcies a un conveni entre la Universitat i el Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques (CIS) del Grup d'Acció Local Ribera d'Ebre-Terra Alta, per posar en marxa el projecte URV Emprèn - Coworking. En aquest espai podran treballar microempreses, autònoms o estudiants de la URV. Estarà instal·lat al segon pis de l'edifici del campus i hi haurà inicialment 15 espais de treball, però amb la possibilitat de créixer.

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

Indicador UNIVERSITARI és una publicació amb el patrocini de la Universitat Rovira i Virgili, la Fundació URV i el Consell Social de la URV

Coordinació i redacció:

Gabinet de Comunicació
i Relacions Externes de la URV

Tel. 977 55 80 24
A/e: gc@urv.cat
Carrer de l'Escorxador, s/n
43003 TARRAGONA

Edita:

BONAIMATGE, SL

Tel. 977 12 72 17
A/e: bonaimatge@bonaimatge.es
C/ Illes Medes, 6-10
43203 REUS

Per a més informació: www.urv.cat

Redueixen el consum d'energia en la producció de gasos industrials

Fer un model matemàtic que permeti optimitzar tots els paràmetres del procés de producció de gasos industrials de la planta que l'empresa Messer Ibèrica té al Morell. Aquest era l'objectiu de David Fernández, exalumne d'Enginyeria Química i del màster en Enginyeria Química, quan va començar el doctorat industrial a la URV. El model ja s'aplica i permet estalviar entre l'1,5 i el 2% de l'energia cada any. A més a més, l'empresa preveu implementar el sistema en altres plantes. El mateix model és útil per a qualsevol procés industrial remodelant les equacions en funció dels paràmetres que calgui tenir en compte.

L'obtenció d'oxigen, nitrogen i argó, que són els gasos que es tracten a la planta del Morell, és un procés industrial molt intensiu en consum d'energia, de manera que calia millorar la planificació de les operacions de planta per aconseguir reduir-ne el consum i la despesa. Fernández va avaluar tots els paràmetres de la planta i va determinar els punts amb els millors i els pitjors rendiments com a part del seu treball de final de màster. A més, va fer les pràctiques a la mateixa empresa, on va conèixer més profundament tant els processos com els equips de la planta. La col·laboració entre Messer i la URV va suposar per a Fernández la possibilitat de continuar la carrera acadèmica fent un doctorat industrial, a la vegada que treballava al Departament de Producció com a ajudant de cap de planta.

D'aquesta manera va dissenyar les equacions del model matemàtic introduint tots els paràmetres de la planta, que cal tenir en compte com fluctuen: per exemple, el preu de l'energia elèctrica, la demanda dels

David Fernández, a la planta de Messer del Morell, de la qual és el cap.

productes finals, les limitacions dels seus equips i la capacitat dels tancs d'emmagatzematge, i la potència elèctrica màxima que pot consumir la indústria. En total, 200.000 equacions que, a través d'un programa d'optimització, donen com a resultat la millor configuració del procés des del punt de vista del rendiment i de la despesa.

Cap de planta amb 27 anys

Des de principi d'aquest 2018, ja és cap de planta amb 27 anys. Això li permet fer els ajustos necessaris al model que ell mateix ha creat, amb la supervisió dels professors Laureano Jiménez, Gonzalo Guillén i Carlos Bozo. Per Fernández, es tracta "d'una eina que aporta precisió" a l'hora de decidir pel que fa a producció, bé sobre la quantitat de producte o sobre quines són les hores òptimes per produir. De fet, una de les particularitats de la indústria és que les empreses han d'enviar cada certes hores la seva previsió de despesa energètica a les productores d'energia, que les penalitzen si sobrepassen la previsió o les bonifiquen si no la superen. "Aquest model ajuda a reduir els errors de previsió i ens ha aportat bonificacions per bona gestió", afirma Fernández. Ara

l'objectiu és expandir aquest model matemàtic en altres plantes del grup a Europa i al Nord d'Àfrica.

El 5 de novembre va defensar la tesi, que, a més del desenvolupament i resultats de l'aplicació del seu model, inclou una comparació de diverses plantes de Messer. Aquest estudi li ha permès identificar les produccions més eficients i les més ineficients, de manera que ha establert objectius de millora per revertir la situació, indicant els punts del procés en què s'ha d'intervenir i el percentatge de millora.

David Fernández fa el doctorat industrial a la URV, un programa de la Generalitat de Catalunya ideat per impulsar la competitivitat i la internacionalització de la indústria. El doctorand desenvolupa la formació investigadora en col·laboració amb una universitat o un centre de recerca, de forma que es produeix transferència de coneixement entre la universitat i la indústria. Per Fernández, "la millor recompensa és veure l'aplicació d'allò que has investigat".

Fernández ha compaginat els estudis amb la seva afició, el bàsquet: és capità del Club Bàsquet Tarragona (CBT), que competeix a la lliga EBA. ■

bë
marketing

A UN PAS DE FER-TE GRAN.

Agència de màrqueting digital

Social Media • Disseny Web • Posicionament Web • Publicitat
Consultoria de Màrqueting • Disseny Corporatiu

977 270 885

www.bemarketing.cat

